

12 januari 2024

Actief Aandeelhouderschaps- rapport

Q4 2023

Q4 2023 actief aandeelhouderschap activiteiten

Q4 2023 stemgedrag

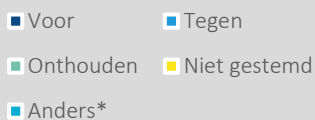
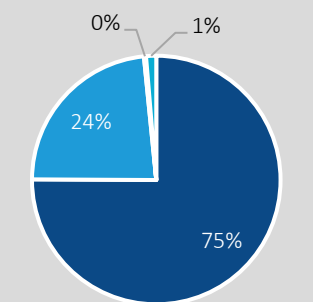
216

AVA's waarop gestemd is

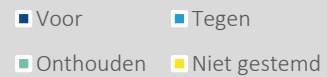
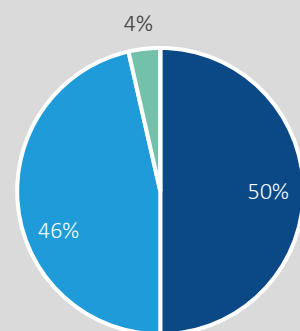
23

markten waarin gestemd is

Managementvoorstellen

Aandeelhoudersvoorstellen

*Onder 'Anders' vallen agendapunten over frequentie van stemmen over de beloningen van de CEO en het bestuur.

Q4 2023 engagementactiviteiten

797

Engagement onderwerpen besproken

233

ondernemingen aangesproken in totaal

22

ondernemingen aangesproken vanwege Parijs Akkoord

2

ondernemingen aangesproken vanwege internationale normen schendingen

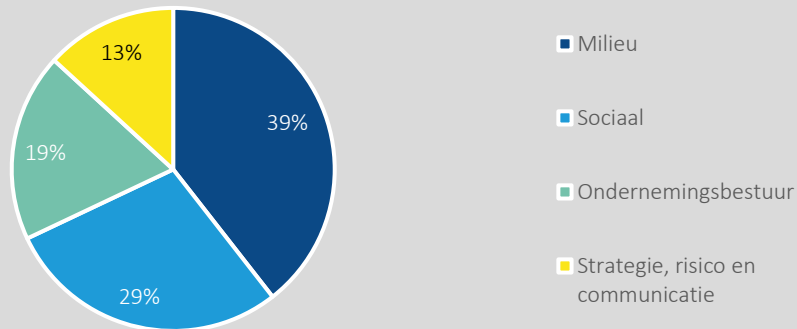
26

engagements succesvol afgesloten

140

engagements met positieve vooruitgang

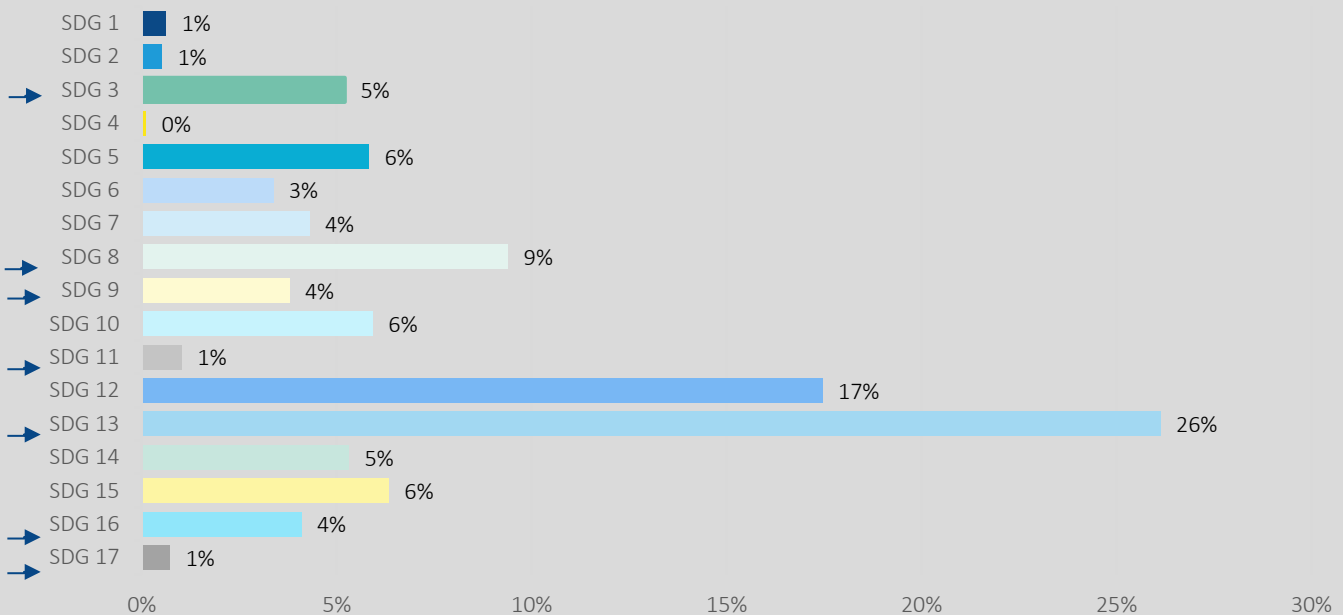
Q4 2023 proactieve engagements per onderwerp

*Per onderneming kunnen meerdere ESG-onderwerpen besproken worden. Ook kunnen er met dezelfde onderneming meerdere engagementgesprekken gevoerd worden.

**De gegevens zijn gebaseerd op de portefeuille per 31 december 2023.

Q4 2023 engagement op SDG niveaus

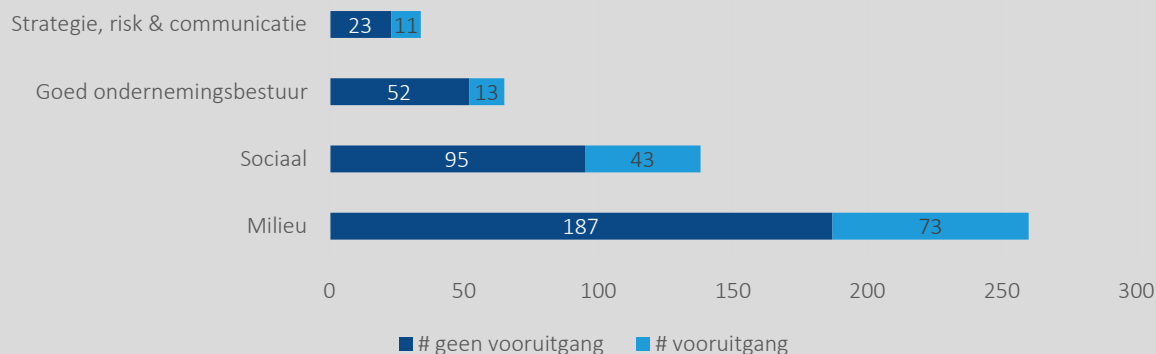

*De gegevens zijn gebaseerd op de portefeuille per 31 december 2023.

** Rail & OV heeft de zeven met een peil aangegeven SDG's geselecteerd om de specifieke aandachtsgebieden binnen het MVB-beleid vorm te geven.

***SDG 1: Geen armoede, SDG 2: Geen honger, SDG 3: Goede gezondheid en welzijn, SDG 4: Kwaliteitsonderwijs, SDG 5: Gendergelijkheid, SDG 6: Schoon water en sanitaire voorzieningen voor iedereen, SDG 7: Betaalbare en duurzame energie, SDG 8: Waardig werk en economische groei., SDG 9: Veilige infrastructuur, duurzame industrialisering en stimulering van innovatie, SDG 10: Ongelijkheid verminderen, SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie, SDG 13: Klimaatverandering aanpakken, SDG 14: Beschermen en duurzaam gebruik van de oceanen en zeeën, SDG 15: Leven op het land beschermen, SDG 16: Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid, SDG 17: Partnerschap om doelstellingen te bereiken

Q4 2023 engagement vooruitgang

Q4 2023 Parijs engagements

16	42	13	22	8
Ondernemingen binnen de interne aandelenportefeuille die onder het engagementprogramma vallen	Ondernemingen binnen de interne bedrijfsobligatieportefeuille die onder het engagementprogramma vallen	Ondernemingen in de portefeuille die onder het Sustainalytics engagementprogramma vallen	Ondernemingen gesproken	engagements met een positieve engagement outlook

Q4 2023 aanpassingen van de uitsluitingslijst

	Controversiële wapens	Steenkool sector	Schaliegas	Teerzandolie	Arctisch boren
Toegevoegd	3	1	2	0	0
Verwijderd	3	1	0	2	1
Totaal uitgesloten	210	243	195	15	22
	Tabak-producenten	Niet succesvolle engagementprocedures	UNGC schenders	Staatsondernemingen	Landen
Toegevoegd	11	2	0	1	0
Verwijderd	0	2	0	0	0
Totaal uitgesloten	151	34	98	25	28

Bijlage: gedetailleerd overzicht actief aandeelhouderschap activiteiten

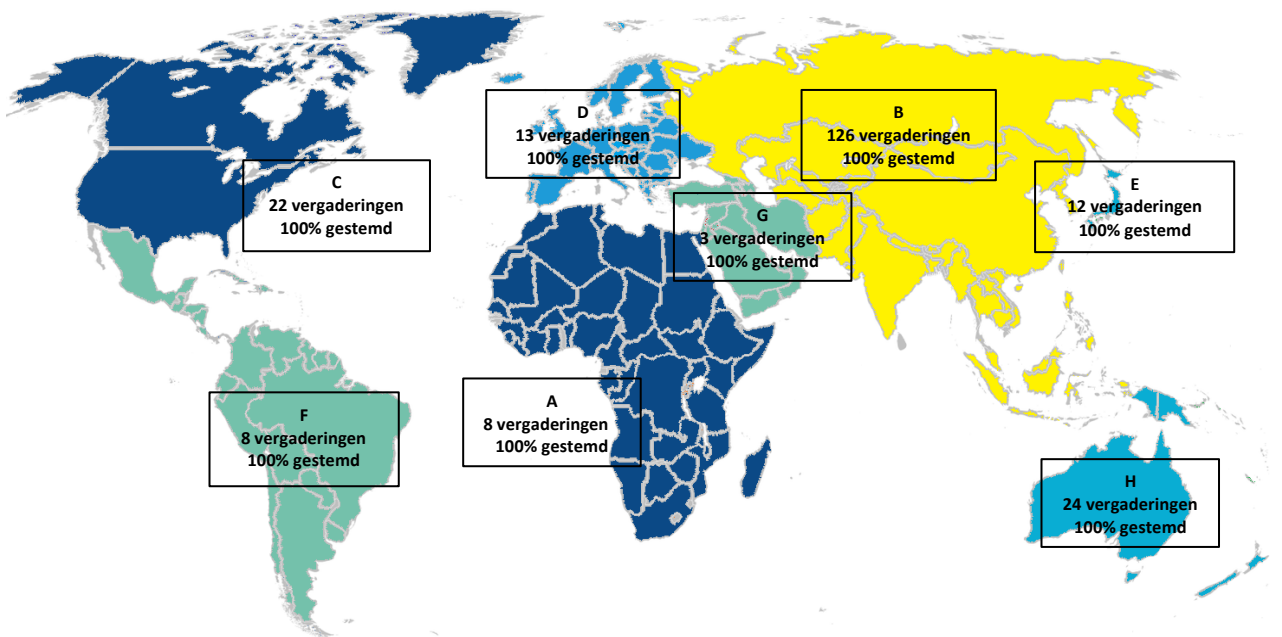
Q4 2023 actief aandeelhouderschap activiteiten	2
Bijlage 1 Stemgedrag	6
Bijlage 2 Engagement	8
2.1 Proactief engagement	8
2.2 Parijs Alignment proactief engagement	10
2.3 Reactief engagement	12
2.4 Collectieve dialoog over de volledige aandelenportefeuille	13
Bijlage 3 Veranderingen in de uitsluitingslijst	15
Bijlage 4 Ondernemingen waarmee engagementprocedures worden gevoerd door EOS	17
Bijlage 5 Afkortingen- en begrippenlijst	22

Bijlage 1 Stemgedrag

1 oktober 2023 tot en met 31 december 2023

Als aandeelhouder heeft het fonds het recht te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Rail & OV stemt op vrijwel alle aandeelhoudersvergaderingen¹, zelfs als er maar een klein deel van de aandelen in handen van het fonds is. Als basis voor het stemmen wordt het stembeleid van het fonds gebruikt, een beleid dat gebaseerd is op internationale principes zoals de UN Global Compact, OESO Richtlijnen, VN Principes voor Bedrijfsleven en Mensenrechten, Nederlandse Corporate Governance Code, beter bekend als de "Code Tabaksblat", de richtlijnen van het International Corporate Governance Network (ICGN) en richtlijnen van Eumedion.

Geografische verdeling stemgedrag

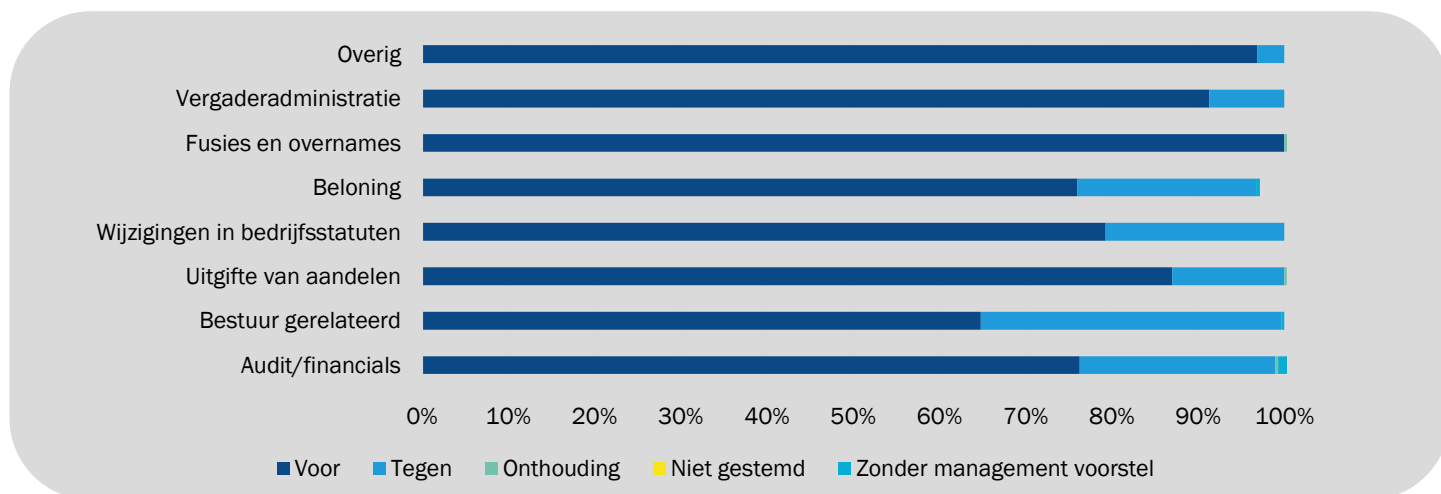

A: Afrika; B: Azië ex-Japan; C: Canada & Verenigde Staten; D: Europa; E: Japan; F: Latijns-Amerika en het Caribisch gebied; G: MENA; H: Oceanië

¹ In sommige gevallen wegen praktische beperkingen, zoals de kosten van het stemmen, niet op tegen de invloed die we op een onderneming uit kunnen oefenen. In dit geval kan worden besloten niet te stemmen op de aandeelhoudersvergadering van die specifieke onderneming.

Managementvoorstellen

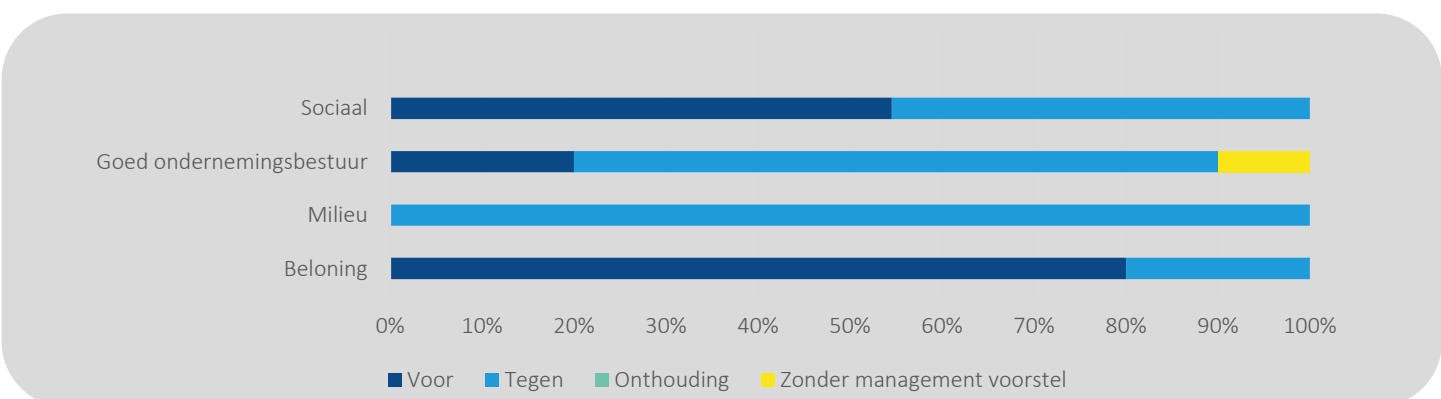
Tijdens een aandeelhoudersvergadering brengt het management van een onderneming agendapunten in. Per agendapunt mag het fonds stemmen, samen met de andere aandeelhouders. Een gedetailleerd overzicht van de voorwaarden waarop het fonds voor of tegen een managementvoorstel stemt, is beschikbaar in het stembeleid.

Naast de bovengenoemde onderwerpen zijn er ook agendapunten gerelateerd aan de frequentie van het stemmen over de beloningen van de CEO en het bestuur. Hier kunnen aandeelhouders aangeven hoe vaak (bijvoorbeeld jaarlijks of één keer in twee jaar) het agendaonderwerp ‘beloning van de CEO en het bestuur’ op de agenda van de aandeelhoudersvergadering staat. Rail & OV heeft hierbij gekozen voor een jaarlijkse frequentie.

Aandeelhoudersvoorstellen

Ook aandeelhouders mogen agendapunten indienen op een vergadering. Dit heet een aandeelhoudersvoorstel of resolutie. Aandeelhouders dienen resoluties in die betrekking hebben op corporate governance, zoals de beloning van bestuurders, of op kwesties gerelateerd aan maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen, zoals klimaatverandering, arbeidsrelaties, mensenrechten en dierenwelzijn. Rail & OV stemt voor een aandeelhoudersvoorstel als het voorstel goed uitgewerkt is en duidelijke doelstellingen bevat die het maatschappelijk verantwoord ondernemen beleid en de transparantie van een onderneming verbeteren.

Bijlage 2 Engagement

1 oktober 2023 tot en met 31 december 2023

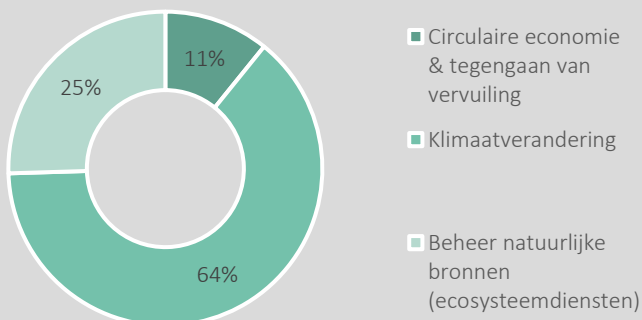
Naast het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen gaat het fonds in gesprek met de ondernemingen in de portefeuille. Het doel van een engagementprocedure is het verbeteren van de prestaties van ondernemingen op het gebied van milieu, sociaal en goed ondernemingsbestuur (ESG). Door actief de dialoog aan te gaan, oefent het fonds ook naast de aandeelhoudersvergaderingen invloed uit op de duurzaamheidsprestaties van de onderneming.

2.1 Proactief engagement

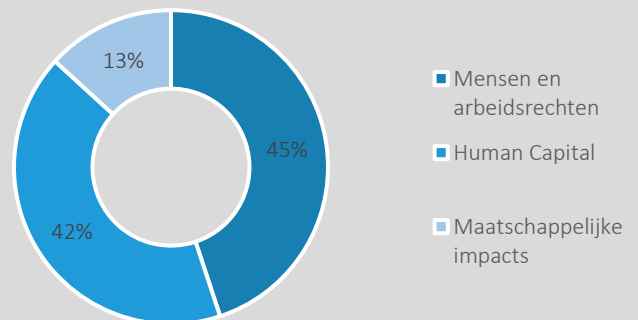
Proactieve engagement is, meer dan reactieve engagement, gericht op de toekomst van een onderneming. Bij proactieve engagement wordt uitgegaan van verschillende sector-overstijgende thema's die een potentieel risico voor ondernemingen vormen. Per thema wordt beoordeeld voor welke sectoren en ondernemingen het risico het grootst is. Proactieve engagement wordt namens het fonds door EOS at Federated Hermes (EOS) uitgevoerd.

Onderstand wordt weergegeven hoe de proactieve engagements, die zijn gevoerd in Q4 2023, zijn verdeeld naar onderwerp²:

Verdeling naar onderwerp: klimaat

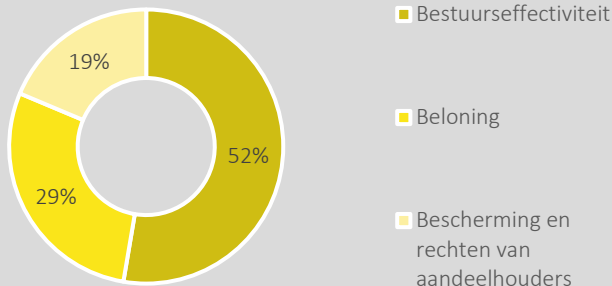

Verdeling naar onderwerp: sociaal

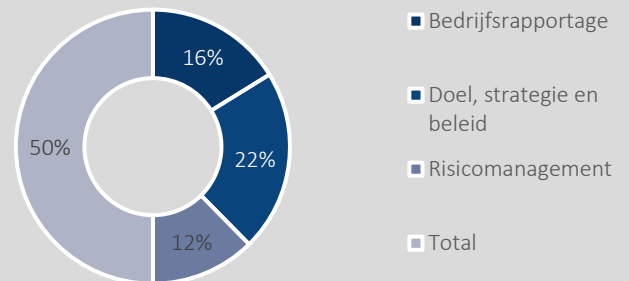

² De gegevens zijn gebaseerd op de portefeuille per 31 december 2023.

Verdeling naar onderwerp: goed ondernemingsbestuur

Verdeling naar onderwerp: strategie, risk & communicatie

Engagement case study – Tesla Inc.

EOS by Federated Hermes (EOS), engagement provider van Rail & OV, startte in 2019 een engagementtraject over aandeelhoudersrechten met Tesla Inc., een Amerikaanse elektrische autofabrikant. Het engagementtraject is gericht op het jaarlijks verkiesbaar stellen van bestuurders, een norm voor meerderheidsstemmen en de mogelijkheid voor aandeelhouders om een speciale vergadering bijeen te roepen.

In 2022 heeft EOS haar bijgewerkte verwachtingen omtrent goed ondernemingsbestuur met de onderneming gedeeld en de onderneming aangemoedigd om hier feedback op te delen. Ook heeft EOS met de onderneming haar verwachtingen ten aanzien van beloning met de onderneming benadrukt gezien de zorgen over het niet overeenkomen van beloning en prestaties in het verleden.

EOS was teleurgesteld dat het bestuur in 2022 een voorstel heeft ingediend op de aandeelhoudersvergadering dat de zittingstermijn van de Raad van Commissarissen verkort in plaats van het opheffen van de Raad. Op diezelfde vergadering hebben twee voorstellen om de zittingstermijn van bestuurders te verkorten naar twee jaar en de vereisten voor het stemmen bij supermeerderheid af te schaffen niet de benodigde supermeerderheid van ten minste 66.67% van de stemmen weten te behalen.

Het engagementtraject van EOS heeft niet binnen een redelijk tijdsbestek het gewenste resultaat opgeleverd. Verdere vooruitgang wordt bemoeilijkt door de huidige bepalingen voor het stemmen bij supermeerderheid. EOS zal echter onze stemaanbevelingen blijven uitvoeren in overeenstemming met haar principes voor goed ondernemingsbestuur om de rechten van aandeelhouders bij de onderneming te verbeteren.

De case die hierboven wordt beschreven vormt de uitkomst van een langlopend engagementtraject. Vaak is in de periode voorafgaand aan het kwartaal van dit rapport deze engagementprocedure afgerond of zijn er belangrijke doelstellingen behaald waardoor het relevant is om de case hierop te nemen. De case is daarmee echter niet direct of alleen verbonden met het kwartaal van dit rapport.

2.2 Parijs Alignment proactief engagement

Strategische aandelenportefeuille (SAP)

Deze engagement wordt gevoerd met ondernemingen die onderdeel uitmaken van de interne aandelenportefeuille van Rail & OV. In eerste instantie heeft het engagement zich gefocust op de ondernemingen die samen verantwoordelijk zijn voor 75% van de uitstoot van deze portefeuille. De ondernemingen die nog geen klimaatbeleid hebben geformuleerd worden gevraagd of er plannen zijn om dit wel te doen. Bij ondernemingen die een klimaatbeleid hebben wordt gekeken of de daaruit voortvloeiende plannen voldoen aan de doelstellingen van het Parijs Akkoord. Op basis van de uitkomsten worden er vervolgstappen geformuleerd.

Naast dat er in Q4 gesprekken zijn gevoerd met 5 focusondernemingen is er ook een gesprek met een onderneming in de portefeuille over materialiteit. Bij dit gesprek zijn ook klimaat en biodiversiteit als thema's aan bod gekomen. De onderneming heeft input gevraagd van verschillende aandeelhouders over een aantal ESG onderwerpen en het belang daarvan. De onderneming zal deze input vervolgens gebruiken om deze onderwerpen verder te prioriteren en verder te integreren in de duurzaamheidsstrategie.

In onderstaande tabel zijn 6 verschillende mijlpalen aangegeven met daarbij het aantal focusondernemingen dat in Q4 deze mijlpalen al heeft bereikt. Om te kunnen voldoen aan het Parijs akkoord is het belangrijk dat de 16 focusondernemingen naar deze 6 mijlpalen toe werken. Door met de onderneming in gesprek te gaan en ze aan te sporen om doelstellingen te formuleren en plannen te maken kan dit bereikt worden.

	Initieel gesprek gevoerd	2030 reductie-doelstelling	2050 net zero doelstelling	Rapportage van uitstoot intensiteit	Scope 1, 2 (en 3) metingen	Actie laten zien
# ondernemingen (van de 16) in totaal	16	10	8	6	12	11

Tijdens de gesprekken met de ondernemingen wordt er gesproken over alle onderwerpen die samenhangen met de 6 mijlpalen. Omdat het voor een onderneming tijd kost om bepaalde acties te ondernemen en daarmee een nieuwe mijlpaal te bereiken is er sprake van een vertragend effect, waardoor er niet altijd in datzelfde kwartaal nog verbeteringen te zien zijn.

Engagement case study – Canadian National Railway

Canadian National Railway is een Canadees transportbedrijf dat vracht vervoert via het spoor van en naar verschillende plekken in Noord-Amerika. De onderneming vervoert met name grondstoffen voor industriële productie.

De onderneming heeft reductiedoelstellingen gemaakt ten aanzien van het verlagen van de CO₂-uitstoot voor 2030 en heeft zich gecommitteerd aan net zero uitstoot in 2050. Om de 2030 doelstelling te kunnen halen werkt de onderneming onder andere aan effectiever brandstofgebruik en het ombouwen van locomotieven om gebruik te kunnen maken van duurzame brandstoffen. Er wordt al een aantal jaar gewerkt aan het moderniseren van de locomotieven in de vloot van de onderneming. Hierdoor hoeft de onderneming niet te wachten tot het einde van de levensduur van de locomotieven om de duurzaamheid te vergroten. De onderneming wacht ook op technologische vooruitgang bij de makers van de locomotieven. Deze vooruitgang vindt echter nog niet zo snel plaats. Dit brengt enige mate van onzekerheid mee over de hoeveelheid CO₂-uitstoot die de onderneming hiermee kan reduceren. De onderneming blijft zelf echter positief over de haalbaarheid van de reductiedoelstellingen.

Rail & OV blijft in gesprek met de onderneming over de voortgang. De onderneming heeft ook al stappen gezet op het gebied van biodiversiteit. In de toekomst zal biodiversiteit als gespreksonderwerp aan bod komen. De onderneming voert momenteel assessments uit op dit onderwerp.

Strategische bedrijfsobligaties (SBO)

Het Parijs-alignment engagementtraject van de interne bedrijfsobligaties portefeuille richt zich op twee aspecten:

- **Klimaatbeleid:** focus op ondernemingen die nog geen stappen in lijn met het Parijs-akkoord hebben gezet (volgens de The Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC) zijn geclassificeerd als 'Not Aligned') en onder een hoog klimaatrisico vallen. Het doel is om deze ondernemingen te stimuleren om een 2050 net-zero klimaatdoelstelling te formuleren. Dit engagement is gebaseerd op het Net Zero Investment Framework (NZIF)/The Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC) framework.
- **Transparantie:** iedere onderneming in de SBO die nog geen scope 1, 2, (3 plus intensiteit) CO₂-uitstoot rapporteert wordt gevraagd om dit te doen binnen bepaalde kaders.

#	Ondernemingen die onder engagement vallen	Engagement vanwege onvoldoende beleid en transparantie	Engagement vanwege onvoldoende beleid	Engagement vanwege onvoldoende transparantie
# ondernemingen	42	5	9	28

In Q4 zijn de volgende engagements resultaten geboekt:

# ondernemingen	Initieel gesprek gevoerd	Reactie op Rail & OV engagement verzoek	Engagements met een positieve outlook	Vervolgactie geïnitieerd
# ondernemingen	0*	3	2	4

*In Q1 2023 zijn initiële gesprekken met alle nieuwe ondernemingen die onder Parijs-engagement vallen gevoerd.

Vier ondernemingen zijn benaderd om additionele informatie over hun klimaatstrategie met Rail & OV te delen.

- Twee ondernemingen hebben aangegeven bezig te zijn met een nieuwe strategie. Met één van deze ondernemingen is een call in Q1 2024 ingepland.
- Eén van de vier ondernemingen heeft extra informatie met Rail & OV gedeeld, echter dit is onvoldoende. Met de onderneming wordt verder engagement gevoerd.
- Eén onderneming reageert niet op het verzoek van Rail & OV.

Sustainalytics Net Zero Transition

Het doel van dit engagement is ondernemingen te ondersteunen om hun operaties en activiteiten in afstemming te brengen met de doelstellingen van het Akkoord van Parijs bijvoorbeeld door. Het bevorderen van netto-nul-inspanningen stelt bedrijven in staat hun broeikasgasemissies te verminderen en de toekomstige negatieve gevolgen van de klimaatverandering en de daarmee samenhangende sociaal-economische kosten te reduceren.

- In Q4 zijn er in totaal 22 ondernemingen benaderd waarvan er 13 in de portefeuille van Rail & OV zitten. Van de 21 is er met 3 ondernemingen een meeting in Q1 2024 gepland.

2.3 Reactief engagement

Rail & OV voert reactief engagement als geconstateerd wordt dat een onderneming waarin wordt belegd, handelt op een manier die indruist tegen het beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen van het fonds. Er zijn in dit geval sterke vermoedens dat een onderneming de minimale maatschappelijk verantwoord beleggen voorwaarden van het fonds schendt op het gebied van milieu, mensenrechten, arbeidsnormen en anti-corruptie. Over het algemeen richt Rail & OV zich bij reactieve

engagements op schenden van principes verankerd in de UN Global Compact, de OESO-richtlijn en de VN Principes voor Bedrijfsleven en Mensenrechten (UN Guiding Principles on Business and Human Rights, UNGPs). In bijlage 2 staat een overzicht van alle principes en hoofdstukken.

Het doel van reactieve engagement is om in eerste instantie de oorzaak en aard van de schending te onderzoeken. Tijdens dit proces worden concrete doelen gesteld om zaken te verbeteren. Deze moeten binnen een realistische termijn verwezenlijkt worden. Als een onderneming onvoldoende verbetering laat zien, kan het fonds besluiten zijn stemgedrag aan te passen, geen leningen meer te verstrekken of niet langer in de onderneming te beleggen.

In totaal zijn er de onderstaande ondernemingen als UN Global Compact, OESO-schenders en VN Principes schenders geïdentificeerd dit kwartaal:

Onderneming	UNGC-schending ³	OECD-schending ⁴	UNGPs-schending ⁵	Voortgang	Laatste actie
Baidu Inc	Principe 2	Hoofdstuk 4 en 8	Principe 11 tot 15 Principe 16 Principe 17 tot 20 Principe 21 Principe 22 Principe 31	Ja	03/03/2023
Tencent Holdings Ltd	Principe 2	Hoofdstuk 4 en 8	Principe 11 tot 15 Principe 16 Principe 17 tot 20 Principe 21 Principe 22 Principe 31	Ja	15/11/2023

Ondernemingen, die deze internationale richtlijnen schenden en waarbij een engagement niet mogelijk is, worden uitgesloten van het beleggingsuniversum van Rail & OV. Een overzicht van ondernemingen die uitgesloten worden vanwege niet succesvolle engagementprocedures is weergegeven in bijlage 3 'Veranderingen in de uitsluitingslijst' van dit rapport.

2.4 Collectieve dialoog over de volledige aandelenportefeuille

Rail & OV werkt ook samen met externe partijen voor het voeren van dialogen met ondernemingen. De reden voor samenwerking is dat een grote(re) groep beleggers die samen de dialoog aangaat meer invloed kan uitoefenen dan één individuele belegger. Deze collectieve dialogen dienen primair om ondernemingen te motiveren tot en te ondersteunen bij het doorvoeren van verbeteringen op gebied van ESG.

³ Uitleg van de UNGC principes zijn beschikbaar in de bijlage 5.

⁴ Uitleg van de OECD hoofdstukken zijn beschikbaar in de bijlage 5.

⁵ Uitleg van de UNGPs hoofdstukken zijn beschikbaar in de bijlage 5.

Principles of Responsible Investing (PRI)

Rail & OV werkt op dit moment internationaal met andere beleggers samen in PRI verband. De PRI brengt internationale beleggers samen om de dialoog met ondernemingen aan te gaan. De PRI stelt de thema's op en kiest welke ondernemingen worden aangesproken. Vervolgens kan iedere investeerder voor zichzelf beslissen om wel/niet te participeren. Rail & OV neemt aan deze engagements deel als de thema's aansluiten bij het maatschappelijk verantwoord beleggen beleid van het fonds en de betreffende ondernemingen in de portefeuille zitten.

Op dit moment participeert het fonds in de volgende dialogen van de PRI:

Onderwerp dialoog	Startdatum	Onderwerp	Aantal ondernemingen	... waarvan in de Rail & OV portefeuille	... waarvan in de SAP
Advance (mensenrechten en sociale kwesties)	2022 (Q4)	Sociaal	40	7	0
Klimaatverandering (Climate Action 100+)	2017 (dec)	Milieu	42	10	1
Arbeidsomstandigheden in de kledingsector (leveranciersketen)	2019 (mrt)	Sociaal	62	9	1
Mensenrechtenrisico's in de autonome regio Xinjiang	2020 (dec)	Sociaal	13	12	3

VBDO collectieve engagements

Onderwerp dialoog	Startdatum	Onderwerp	Aantal ondernemingen	... waarvan in de Rail & OV portefeuille	... waarvan in de SAP
Plastic	2023 (Q2)	Milieu	36	27	6

Eumedion

Voor de dialoog met Nederlandse ondernemingen werkt Rail & OV samen met Eumedion. Nederlandse pensioenfondsen spreken via het Eumedion collectief met Nederlandse ondernemingen. De meeste van deze dialogen vinden plaats op en rondom de jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen. Rail & OV treedt op als 'lead belegger' voor de Nederlandse onderneming Randstad. In Q4 2023 heeft er geen activiteit plaatsgevonden op dit gebied.

Bijlage 3 Veranderingen in de uitsluitingslijst

Op basis van principiële overwegingen sluit Rail & OV een aantal ondernemingen uit van investeringen. Zo worden ondernemingen die actief zijn in controversiële wapens, tabak en thermische kolen uitgesloten. Het fonds sluit ook ondernemingen uit als engagements niet succesvol binnen een redelijke periode zijn afgesloten. Vanaf Q3 2023 sluit Rail & OV ondernemingen uit die langer dan 1.5 jaar worden geïdentificeerd als UN Global Compact schenders. Dochterondernemingen van ondernemingen op de uitsluitingslijst worden uitgesloten indien redelijkerwijs verwacht mag worden dat zij eenzelfde beleid hanteren en/of betrokken zijn bij vergelijkbare activiteiten als waar het moederbedrijf voor is uitgesloten. Moederondernemingen worden automatisch uitgesloten als zij een aandeel hebben van meer dan 20% in een onderneming op de uitsluitingslijst. Dit om te voorkomen dat een onderneming bepaalde activiteiten continueert door deze onder te brengen in een dochteronderneming.

Tot slot sluit het fonds staatsobligaties van enkele landen uit. Hierbij baseert het fonds zich op de besluiten van de VN-Veiligheidsraad en eigen onderzoek. In dit eigen onderzoek worden alle landen gerangschikt op basis van scores die op de vier onderwerpen (mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en anticorruptie) worden behaald die centraal staan binnen de UN Global Compact. Ook ondernemingen die voor meer dan 20% staatseigendom zijn van landen op de uitsluitingslijst worden op de uitsluitingslijst geplaatst.

De uitsluitingscriteria zijn beschikbaar op de [website](#) van Rail & OV.

Hierbij een overzicht van veranderingen op de uitsluitingslijst in Q4 2023:

Onderneming	Reden ⁶	Status
Aluminum Corp of China		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Asenovgrad Tabac		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Blagoevgrad-Bt		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Cigarette Factor		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Daikin Industries Ltd.		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Elitecon Interna		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Granite Ridge Resources, Inc.		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Hanwha Ocean Co., Ltd.		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Haskovo-Tabac Ad		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Hrvatski Duhani		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Isperih-Bt Ad		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Ispire Technolog		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
KazMunayGas NC JSC		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst

⁶ Volledige legenda is beschikbaar in Bijlage 2.

Onderneming	Reden ⁶	Status
Kimree Inc - Ads		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
L3Harris Technologies		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Petroliam Nasional Bhd		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Petronas Capital		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Rheinmetall AG		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Sirrus Corp		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Sofia-Bt Ad		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Saudi Aramco Base Oil Co		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Tvornica Duhana		Toegevoegd aan de uitsluitingslijst
Aerojet Rocketdyne		Verwijderd van de uitsluitingslijst
Cal Phoenix Re Ltd. Series 2018-1		Verwijderd van de uitsluitingslijst
Centrica Plc		Verwijderd van de uitsluitingslijst
Kangmei Pharmaceutical Co., Ltd		Verwijderd van de uitsluitingslijst
Kyushu Electric Power Company, Incorporated		Verwijderd van de uitsluitingslijst
MAXAMCorp Holding SL		Verwijderd van de uitsluitingslijst
Maxamcorp International SL		Verwijderd van de uitsluitingslijst
Pacific Gas & Electric Co.		Verwijderd van de uitsluitingslijst
Pengrowth Energy Corp.		Verwijderd van de uitsluitingslijst
PG&E Corp.		Verwijderd van de uitsluitingslijst
PG&E Energy Recovery Funding LLC		Verwijderd van de uitsluitingslijst
PG&E Recovery Funding LLC		Verwijderd van de uitsluitingslijst
PG&E Wildfire Recovery Funding LLC		Verwijderd van de uitsluitingslijst
Teck Resources Limited		Verwijderd van de uitsluitingslijst

Controversiële wapens

Schaliegas

Niet succesvolle engagementprocedures

Tabakproducenten

Teerzandolie

Staatsondernemingen

Steenkool sector

Arctisch boren

Landen

UNGC schenders

Bijlage 4 Ondernemingen waarmee engagementprocedures worden gevoerd door EOS en Sustanalytics

Q4 2023 engagementprocedures (stand van Rail & OV portefeuille per 31 december 2023):

Onderneming	Onderwerp van engagementprocedures
3M Co	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Net Zero
ABB Ltd	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
Abbott Laboratories	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
ABN AMRO Bank NV	Klimaatverandering, Beloning
AIA Group Ltd	Klimaatverandering, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Risicomanagement, Maatschappelijke impacts
Air Liquide SA	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Beloning, Human Capital Management
Akzo Nobel NV	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling
Alibaba Group Holding Ltd	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders
Alphabet Inc	Bestuurseffectiviteit, Bedrijfsrapportage, Beloning, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Risicomanagement, Maatschappelijke impacts, Net Zero
Amazon.com Inc	Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Maatschappelijke impacts, Net Zero
Apple Inc	Bestuurseffectiviteit, Bedrijfsrapportage, Beloning, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Maatschappelijke impacts
Arcelik AS	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Beloning
Ardagh Group SA	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
Arkema SA	Doel, strategie en beleid
Asahi Group Holdings Ltd	Bestuurseffectiviteit, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders
ASML Holding NV	Human Capital Management
AstraZeneca PLC	Bestuurseffectiviteit, Doel, strategie en beleid
Australia & New Zealand Banking Group Ltd	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Beloning
Automatic Data Processing Inc	Beloning
Baidu Inc	Bestuurseffectiviteit, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders
Bajaj Finserv Ltd	Bestuurseffectiviteit
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Risicomanagement
Banco Santander SA	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Doel, strategie en beleid, Risicomanagement
Bank of America Corp	Bestuurseffectiviteit, Beloning, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
Bank of China Ltd	Klimaatverandering, Risicomanagement
Bank of Nova Scotia/The	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
Bank Rakyat Indonesia Persero Tbk PT	Mensen en arbeidsrechten, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid, Risicomanagement
Barclays PLC	Human Capital Management, Maatschappelijke impacts
Bayer AG	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Maatschappelijke impacts
Bayerische Motoren Werke AG (BMW)	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Mensen en arbeidsrechten
Bharti Airtel Ltd	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
BNP Paribas SA	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
Bouygues SA	Mensen en arbeidsrechten

Onderneming	Onderwerp van engagementprocedures
BP PLC	Klimaatverandering
BPCE SA	Klimaatverandering, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Brambles Ltd	Bedrijfsrapportage
Brenntag SE	Klimaatverandering
Caesars Entertainment Inc	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Maatschappelijke impacts
Carrefour SA	Klimaatverandering, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Caterpillar Inc	Klimaatverandering, Doel, strategie en beleid, Maatschappelijke impacts
Centene Corp	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
CF Industries Holdings Inc	Klimaatverandering, Human Capital Management, Doel, strategie en beleid, Net Zero
Cisco Systems Inc	Maatschappelijke impacts
Citigroup Inc	Klimaatverandering, Beloning, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
Clydesdale Acquisition Holdings, Inc.	Klimaatverandering, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Doel, strategie en beleid
Coca-Cola Co/The	Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
Community Health Systems Inc	Bestuurseffectiviteit, Bedrijfsrapportage, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Cooperatieve Rabobank UA	Klimaatverandering, Doel, strategie en beleid
Copart Inc	Beloning
Costco Wholesale Corp	Human Capital Management
CRH PLC	Klimaatverandering
CVS Health Corp	Beloning, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Danaher Corp	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Danone SA	Beloning, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
DBS Group Holdings Ltd	Klimaatverandering
Delta Electronics Inc	Bestuurseffectiviteit, Mensen en arbeidsrechten, Risicomanagement
Deutsche Bank AG	Klimaatverandering, Beloning
Dexus	Bedrijfsrapportage, Beloning
Diageo PLC	Klimaatverandering, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
DNB ASA	Klimaatverandering, Maatschappelijke impacts
Domino's Pizza Inc	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Duke Energy Corp	Klimaatverandering
DuPont de Nemours Inc	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Doel, strategie en beleid
DZ Bank AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank Frankfurt Am Main	Klimaatverandering, Human Capital Management
Ecolab Inc	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling
EDP - Energias de Portugal SA	Mensen en arbeidsrechten
Enel SpA	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
ENEOS Holdings Inc	Bestuurseffectiviteit, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Doel, strategie en beleid
Engie SA	Klimaatverandering
EnLink Midstream LLC	Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Human Capital Management, Doel, strategie en beleid
Equifax Inc	Bestuurseffectiviteit, Beloning, Mensen en arbeidsrechten, Risicomanagement
Equinor ASA	Klimaatverandering
Estee Lauder Cos Inc/The	Doel, strategie en beleid
Eurofins Scientific SE	Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage
Fast Retailing Co Ltd	Bestuurseffectiviteit, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Doel, strategie en beleid
Fortune Brands Home & Security Inc	Mensen en arbeidsrechten, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Geely Automobile Holdings Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
General Electric Co	Klimaatverandering
General Mills Inc	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Beloning, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Goldman Sachs Group Inc/The	Klimaatverandering, Human Capital Management, Doel, strategie en beleid, Risicomanagement, Maatschappelijke impacts

Onderneming	Onderwerp van engagementprocedures
Greenko Solar Mauritius Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Doel, strategie en beleid
Grifols SA	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
GSK PLC	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
H & M Hennes & Mauritz AB	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
H World Group Ltd	Bestuurseffectiviteit, Bedrijfsrapportage
Hansol Chemical Co Ltd	Klimaatverandering
HDFC Bank Ltd	Bestuurseffectiviteit, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Hero MotoCorp Ltd	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
Hewlett Packard Enterprise Co	Beloning
Hon Hai Precision Industry Co Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
Honda Motor Co Ltd	Klimaatverandering, Human Capital Management
Hormel Foods Corp	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Housing Development Finance Corp Ltd	Bedrijfsrapportage, Bescherming en rechten van aandeelhouders
HSBC Holdings PLC	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
HUB International Ltd	Klimaatverandering
Huhtamaki OYJ	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling
Hyundai Engineering & Construction Co Ltd	Human Capital Management
Hyundai Mobis Co Ltd	Klimaatverandering
Hyundai Motor Co	Bestuurseffectiviteit, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders
ICICI Bank Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
IDEXX Laboratories Inc	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
iHeartCommunications Inc	Human Capital Management
Industrial & Commercial Bank of China Ltd	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
ING Groep NV	Klimaatverandering, Beloning
Iron Mountain Inc	Klimaatverandering, Risicomanagement
J Sainsbury PLC	Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
JB Hi-Fi Ltd	Bedrijfsrapportage, Beloning
JD.com Inc	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders
Johnson & Johnson	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Johnson Matthey PLC	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling
JPMorgan Chase & Co	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Beloning, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Risicomanagement, Maatschappelijke impacts
Kering SA	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Kerry Group PLC	Klimaatverandering, Beloning, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Kimberly-Clark Corp	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Kinder Morgan Inc	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Human Capital Management, Doel, strategie en beleid
KKR & Co Inc	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Doel, strategie en beleid
Koninklijke Ahold Delhaize NV	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
Kunlun Energy Co Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Human Capital Management
Lam Research Corp	Beloning
Linde PLC	Klimaatverandering, Human Capital Management
Lonza Group AG	Bestuurseffectiviteit, Maatschappelijke impacts
Lululemon Athletica Inc	Bedrijfsrapportage, Mensen en arbeidsrechten
Lumen Technologies Inc	Bestuurseffectiviteit, Human Capital Management
Macquarie Group Ltd	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Mapletree Industrial Trust	Klimaatverandering, Beloning, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
Medtronic PLC	Beloning, Risicomanagement

Onderneming	Onderwerp van engagementprocedures
Meituan	Bestuurseffectiviteit, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders
Mercedes-Benz Group AG	Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage
Merck & Co Inc	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Microsoft Corp	Bedrijfsrapportage, Beloning, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Maatschappelijke impacts
Mitsubishi Corp	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
Mitsubishi UFJ Financial Group Inc	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
Mizuho Financial Group Inc	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid, Maatschappelijke impacts
Morgan Stanley	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Human Capital Management, Risicomanagement
NatWest Group PLC	Bestuurseffectiviteit, Beloning, Doel, strategie en beleid, Risicomanagement, Maatschappelijke impacts
Nestle SA	Klimaatverandering
NetEase Inc	Mensen en arbeidsrechten
NIKE Inc	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Mensen en arbeidsrechten, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Maatschappelijke impacts
Nordea Bank Abp	Klimaatverandering, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
Novartis AG	Mensen en arbeidsrechten, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Maatschappelijke impacts
Novelis Corp	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Doel, strategie en beleid
Novo Nordisk A/S	Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Doel, strategie en beleid
NVR Inc	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering
Obayashi Corp	Mensen en arbeidsrechten
Orbia Advance Corp SAB de CV	Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
Panasonic Holdings Corp	Bestuurseffectiviteit, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
Petroleo Brasileiro SA	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Maatschappelijke impacts
Pfizer Inc	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Pidilite Industries Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Human Capital Management
POSCO Holdings Inc	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Doel, strategie en beleid
Power Grid Corp of India Ltd	Bestuurseffectiviteit
PPG Industries Inc	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling, Net Zero
Press Metal Aluminium Holdings Bhd	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Human Capital Management
Prudential PLC	Beloning
PulteGroup Inc	Klimaatverandering, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Puma SE	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders
Reliance Industries Ltd	Bestuurseffectiviteit
RELX PLC	Mensen en arbeidsrechten, Doel, strategie en beleid
Renault SA	Risicomanagement
Repsol SA	Bestuurseffectiviteit, Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Beloning, Mensen en arbeidsrechten
Rexel SA	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Bedrijfsrapportage, Human Capital Management
Richter Gedeon Nyrt	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Royal Bank of Canada	Klimaatverandering
Samvardhana Motherson International Ltd	Bestuurseffectiviteit, Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten
Sanofi	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
SBI Life Insurance Co Ltd	Klimaatverandering
Schaeffler AG	Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Mensen en arbeidsrechten
Seagate Technology Holdings PLC	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Beloning, Mensen en arbeidsrechten
Seven & i Holdings Co Ltd	Bestuurseffectiviteit

Onderneming	Onderwerp van engagementprocedures
Shell PLC	Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Bescherming en rechten van aandeelhouders
Shenzhen Inovance Technology Co Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Human Capital Management
Sherwin-Williams Co/The	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling
Sika AG	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management
Sims Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Beloning
Societe Generale SA	Klimaatverandering
Sony Group Corp	Bestuurseffectiviteit, Beloning, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Risicomanagement
Standard Chartered PLC	Risicomanagement
State Street Corp	Bestuurseffectiviteit, Beloning, Human Capital Management
Stellantis NV	Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Doel, strategie en beleid
Subaru Corp	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Bescherming en rechten van aandeelhouders
Sumitomo Corp	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
Sumitomo Mitsui Financial Group Inc	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Bescherming en rechten van aandeelhouders, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Risicomanagement
Svenska Handelsbanken AB	Klimaatverandering, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
Taishin Financial Holding Co Ltd	Bestuurseffectiviteit
Taiwan Semiconductor Manufacturing Co Ltd	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid, Risicomanagement
Telstra Corp Ltd	Beloning
Tencent Holdings Ltd	Mensen en arbeidsrechten
Tenet Healthcare Corp	Bedrijfsrapportage, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Tesco PLC	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
Tesla Inc	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling , Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Doel, strategie en beleid, Maatschappelijke impacts
Thermo Fisher Scientific Inc	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Tingyi Cayman Islands Holding Corp	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Toronto-Dominion Bank/The	Human Capital Management, Risicomanagement
Toyota Motor Corp	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Mensen en arbeidsrechten, Human Capital Management, Risicomanagement, Maatschappelijke impacts, Net Zero
Travelers Cos Inc/The	Human Capital Management, Risicomanagement
UBS Group AG	Klimaatverandering, Beloning
UniCredit SpA	Bestuurseffectiviteit, Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage
UnitedHealth Group Inc	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten)
Ventas Inc	Klimaatverandering, Human Capital Management
Veolia Environnement SA	Klimaatverandering, Risicomanagement, Net Zero
Verizon Communications Inc	Mensen en arbeidsrechten, Maatschappelijke impacts
VICI Properties Inc	Klimaatverandering
Vicinity Centres	Beloning
Vinci SA	Klimaatverandering, Beloning, Doel, strategie en beleid, Maatschappelijke impacts
Visa Inc	Mensen en arbeidsrechten
Volkswagen AG	Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Mensen en arbeidsrechten, Doel, strategie en beleid
Westlake Corp	Circulaire economie & tegengaan van vervuiling
Westpac Banking Corp	Klimaatverandering, Bedrijfsrapportage, Beloning, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid
Yum! Brands Inc	Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Maatschappelijke impacts
Zoetis Inc	Klimaatverandering, Human Capital Management, Beheer natuurlijke bronnen (ecosysteemdiensten), Doel, strategie en beleid, Maatschappelijke impacts

Bijlage 5 Afkortingen- en begrippenlijst

Begrip	Uitleg begrip
Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA)	(Beursgenoteerde) ondernemingen hebben onder meer de verplichting minstens eenmaal per jaar een Algemene Vergadering van Aandeelhouders te organiseren. Aandeelhouders kunnen door het aan hun aandelenbezit verbonden stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders invloed uitoefenen.
Aandeelhouder	Als aandeelhouder is men eigenaar van aandelen en daardoor mede-eigenaar van de uitgevende onderneming. Door het aan een aandeel verbonden stemrecht kan een aandeelhouder invloed uitoefenen tijdens een Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Beloning	Financiële toekenningen, niet-financiële toekenningen en/of andere zaken van economische waarde in ruil voor het geleverde werk en/of diensten. Indien er op beloningen gestemd wordt gaat dit bijvoorbeeld over (i) het goedkeuren van het beloningsplan voor uitvoerende bestuurders, (ii) het goedkeuren van het beloningsplan voor de Raad van Commissarissen;
Bestuur gerelateerd	Zaken omtrent de samenstelling van het bestuur, zoals bijvoorbeeld de benoeming van bestuurders, de onafhankelijkheid van bestuurders, neventaken van bestuurders, etc.
Corporate governance	Het overkoepelende thema van goed ondernemingsbestuur. Onder andere bestuursgerelateerde zaken (onafhankelijkheid van bestuurders), beloningsbeleid, auditstructuur, etc. vallen onder dit overkoepelende begrip.
ESG	ESG-criteria zijn criteria op het gebied van milieu, sociale omstandigheden en ondernemingsbestuur. ESG-integratie is het integreren van ESG-criteria in de beleggingsprocessen.
Fusies en overnames	Ondernemingen veranderen zo nu en dan hun organisatiestructuur. Dit kan door te reorganiseren, door met een andere onderneming te fuseren of een andere ondernemingen volledig over te nemen. Aandeelhouders hebben inspraak in dit soort beslissingen.
Jaarrekening en audit	Een onderneming legt over het algemeen zijn jaarrekening en accountantsverslag ter informatie en goedkeuring voor aan de aandeelhouders. Ook kan een aandeelhouder inspraak krijgen in de aanstelling/ verlenging van een externe accountant en vergoeding van accountant;
Kapitalisatie van de onderneming	De waarde van het aandelenkapitaal van een ondernemingen. Aandeelhouders krijgen vaak inspraak in de uitgifte van nieuwe aandelen of de inkoop van eigen aandelen.
Managementvoorstellen	Door het bestuur ingediende stempunten op de aandeelhoudersvergadering.
MVB	Maatschappelijk verantwoord beleggen. Een manier van beleggen waarin ESG-criteria worden meegenomen.
OESO	De OESO-richtlijnen bieden handvatten voor bedrijven om met kwesties om te gaan zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie.
OESO hoofdstuk 1	Begrippen en uitgangspunten
OESO hoofdstuk 2	Algemene beginselen voor bedrijfsbeleid
OESO hoofdstuk 3	Informatieverstrekking
OESO hoofdstuk 4	Mensenrechten
OESO hoofdstuk 5	Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen
OESO hoofdstuk 6	Milieu
OESO hoofdstuk 7	Bestrijding van corruptie, omkopingsverzoeken, en afpersing
OESO hoofdstuk 8	Consumentenbelangen
OESO hoofdstuk 9	Wetenschap en technologie
OESO hoofdstuk 10	Mededinging
OESO hoofdstuk 11	Belastingen

Begrip	Uitleg begrip
Principles for Responsible Investment (PRI)	De Principes voor Verantwoord Beleggen (PRI) van de Verenigde Naties zijn een raamwerk voor institutionele beleggers. Met deze in april 2006 gelanceerde principes zorgen ze voor de integratie van zaken die betrekking hebben op het milieu, de samenleving en goed ondernemingsbestuur in het beleggingsbeleid. Meer informatie is te vinden op www.unpri.org .
SDG 1	Geen armoede
SDG 2	Geen honger
SDG 3	Goede gezondheid en welzijn
SDG 4	Kwaliteitsonderwijs
SDG 5	Gendergelijkheid
SDG 6	Schoon water en sanitaire voorzieningen voor iedereen
SDG 7	Betaalbare en duurzame energie
SDG 8	Waardig werk en economische groei
SDG 9	Veilige infrastructuur, duurzame industrialisering en stimulering van innovatie
SDG 10	Ongelijkheid verminderen
SDG 11	Duurzame steden en gemeenschappen
SDG 12	Verantwoorde consumptie en productie
SDG 13	Klimaatverandering aanpakken
SDG 14	Beschermen en duurzaam gebruik van de oceanen en zeeën
SDG 15	Leven op het land beschermen
SDG 16	Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid
SDG 17	Partnerschap om doelstellingen te bereiken
Stakeholders	Stakeholders zijn de personen of organisaties die een belang hebben in een organisatie, van welke aard dan ook. Zij staan in wisselwerking met haar werkzaamheden, hebben deel aan haar bedrijfsresultaten, beïnvloeden haar prestatie of beoordelen haar economische, sociale en milieu-invloed.
Stemrecht	Aandelenbezit geeft de aandeelhouder stemrecht tijdens de (verplichte) jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Door middel van stemrecht kan een aandeelhouder invloed uitoefenen op het beleid van de onderneming.
UN Global Compact (UNGC)	De UN Global Compact is een oproep aan ondernemingen om hun strategieën en activiteiten op één lijn te brengen met 10 principes op het gebied van mensenrechten, arbeidsvoorwaarden, milieu en anticorruptie. Meer informatie is beschikbaar op https://gcnetherlands.nl/
UNGC principe 1	Bedrijven moeten de internationale mensenrechten steunen en respecteren
UNGC principe 2	Bedrijven zorgen ervoor dat zij niet medeplichtig zijn aan schendingen van mensenrechten
UNGC principe 3	Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te steunen
UNGC principe 4	Bedrijven dienen zich inspannend voor de uitbanning van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid
UNGC principe 5	Bedrijven handhaven de eliminatie van alle vormen van dwangarbeid
UNGC principe 6	Bedrijven handhaven de afschaffing van kinderarbeid
UNGC principe 7	Bedrijven handhaven de uitbanning van discriminatie in arbeid en beroepen
UNGC principe 8	Bedrijven dienen een preventieve aanpak van milieuvraagstukken te ondersteunen
UNGC principe 9	Bedrijven dienen initiatieven te ondernemen om een grotere verantwoordelijkheid voor het milieu te bevorderen
UNGC principe 10	Bedrijven dienen de ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren
Verenigde Naties Principes voor Bedrijfsleven en Mensenrechten (UNGP) Principes	Dit zijn internationale MVO-richtlijnen die duidelijk maken wat de rol van staten is en welke verantwoordelijkheid het bedrijfsleven heeft in relatie tot mensenrechten. De UNGP's zijn een aanvulling op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere mensenrechtenstandaarden.
UNGP principe 1	Overheden dienen de mensenrechten te beschermen
UNGP principe 2	Overheden dienen duidelijk te maken dat ze van bedrijven verwachten dat zij de mensenrechten respecteren

Begrip	Uitleg begrip
UNGP principe 3	Overheden hebben een verantwoordelijkheid om de mensenrechten te beschermen door middel van het handhaven van wetten en opstellen van richtlijnen
UNGP principe 4	Overheden dienen aanvullende stappen te ondernemen om de mensenrechten te beschermen binnen staatsondernemingen
UNGP principe 5	Overheden dienen voldoende inzicht te hebben in de bescherming van mensenrechten bij het aangaan van internationale relaties
UNGP principe 6	Overheden dienen het respect voor mensenrechten te promoten bij ondernemingen met wie ze handelen
UNGP principe 7	Overheden dienen maatregelen te treffen om te voorkomen dat ondernemingen in conflictgebieden zich schuldig maken aan het schenden van mensenrechten
UNGP principe 8	Overheden dienen ervoor te zorgen dat onderliggende instanties over voldoende bewustzijn en kennis beschikken om het respect voor mensenrechten te waarborgen
UNGP principe 9	Overheden dienen voldoende beleidsruimte te creëren bij het aangaan van overeenkomsten om mensenrechten te kunnen beschermen
UNGP principe 10	Overheden dienen het respecteren van mensenrechten te waarborgen bij multilaterale instellingen
UNGP principe 11	Ondernemingen dienen de mensenrechten te respecteren
UNGP principe 12	De verantwoordelijkheid om mensenrechten te respecteren is gebaseerd op de omschrijving van mensenrechten zoals opgenomen Internationaal erkende verdragen
UNGP principe 13	Ondernemingen dienen een directie of indirect bijdrage aan het schenden van mensenrechten te voorkomen
UNGP principe 14	Het respecteren van mensenrechten door ondernemingen is onafhankelijk van de grootte of het type onderneming
UNGP principe 15	Ondernemingen dienen processen en beleid te hebben opgesteld om de mensenrechten te beschermen
UNGP principe 16	Ondernemingen dienen het beleid om mensenrechten te beschermen te onderbouwen met een beleidscommitment
UNGP principe 17	Ondernemingen dienen due diligence te voeren op het gebied van mensenrechten
UNGP principe 18	Ondernemingen dienen een risicoanalyse uit te voeren ten aanzien van een mogelijke schending van mensenrechten
UNGP principe 19	Ondernemingen dienen de uitkomsten van de risicoanalyse te integreren in de bedrijfsvoering
UNGP principe 20	Ondernemingen dienen de effectiviteit van hun processen vast te stellen
UNGP principe 21	Ondernemingen dienen bereid te zijn te rapporteren over schendingen van mensenrechten
UNGP principe 22	Ondernemingen die betrokken zijn bij het schenden van mensenrechten dienen bij te dragen aan het herstel
UNGP principe 23	Ondernemingen dienen te voldoen aan wetten en regelgevingen
UNGP principe 24	Ondernemingen dienen prioriteit te geven aan ernstige mensenrechtenschendingen
UNGP principe 25	Overheden dienen ervoor te zorgen dat de getroffen van het schenden van mensenrechten worden gecompenseerd.
UNGP principe 26	Overheden dienen de effectiviteit van wetten en regelgeving t.a.v. mensenrechten te waarborgen
UNGP principe 27	Overheden dienen gerechtelijke en niet-gerechtelijke mechanismen beschikbaar te stellen voor het verhelpen van de schending van mensenrechten
UNGP principe 28	Overheden dienen de beschikbaarheid van niet-gerechtelijke mechanismen te waarborgen
UNGP principe 29	Ondernemingen dienen klachten snel te kunnen aanpakken
UNGP principe 30	Industrie brede klachtenmechanismen moeten worden gefaciliteerd ten aanzien van gezamenlijke mensenrechten initiatieven
UNGP principe 31	Overheden dienen de effectiviteit van hun mechanisme te waarborgen

Begrip	Uitleg begrip
Uitsluiting (in relatie tot verantwoord beleggen)	Uitsluiting betekent dat in bepaalde ondernemingen niet wordt geïnvesteerd. Bijvoorbeeld het uitsluiten van beleggingen in ondernemingen die producten maken die het fonds als controversieel beschouwt.
	Controversiële wapens
	Tabaksproducenten
	Steenkool sector
	Schaliegas
	Teerzandolie
	Arctisch boren
	Niet succesvolle engagementprocedures
	Staatsondernemingen
	Landen
	UNGC Schenders